

12. Civilizācijas katastrofālās sprukas. Astotā esēja: Krievijas difamācija

Latīņu vārds „*diffamare*”, no kā ir atvasināts svešvārds „difamācija”, nozīmē neslavas celšanu un nepatiesu ziņu izplatīšanu. Difamācija var izpausties dažādi. Var izpausties individuālajā līmenī, kad kāds cilvēks izplata nepatiesas ziņas par otru cilvēku. Piemēram, Lemberga kunga ieskatā Sprūdža kungs par viņu izplatīja nepatiesas ziņas. Individuālajā līmenī par difamāciju var vērsties tiesā, kā to izdarīja Lemberga kungs.

Taču difamācijā var būt arī kolektīvais līmenis, kad kāda tauta izplata nepatiesas ziņas par citu tautu. Tādā gadījumā kādas tautas sabiedriskajā domā (sadzīvē starppersonālajā komunikācijā) un masu komunikācijas līdzekļos var atspoguļoties kolektīvais viedoklis par kādu citu tautu. Kolektīvajā līmenī var izpausties attieksme ne tikai pret citu tautu, bet arī pret citas tautas valsti. Kolektīvajā līmenī par difamāciju nevar vērsties tiesā.

Gan individuālajā līmenī, gan kolektīvajā līmenī difamācija ir organiski vienota ar ksenofobiju – dziļu nepatiku pret svešiem cilvēkiem, svešu tautu, nāciju, rasi, valsti. Vārdu sakot, difamācijas izskaidrojumā tāpat kā ksenofobijas izskaidrojumā nākas ņemt vērā psiholoģiskos, morālos, audzināšanas, izglītības, civilizētības faktoros.

Dotais svešvārds ir literāri ļoti parocīgs, jo vienā vārdā var atspoguļot parādību veselu kompleksu. Nav katru reizi jāatkārto vārdi „neslavas celšana” (divi vārdi) vai „nepatiesu ziņu izplatīšana” (trīs vārdi).

No Eiropas tautām un valstīm difamācija visplakātiskāk attiecas uz krieviem un Krieviju. Nav iespējams nosaukt otru Eiropas tautu un otru Eiropas valsti, par kuru gadsimtiem ilgi sistemātiski tiku celta neslava un izplatītas nepatiesas ziņas kā tas notiek ar krieviem un Krieviju. Tā vien liekas, ja eiropieši kādu vēlas nozākāt, tad tūlīt automātiski izvēlās krievus un Krieviju. Pie tam nav svarīgi, vai viņi ir bijuši Krievijā, redzējuši dzīvus krievus, prot krievu valodu vai savā dzīvē ir kaut ko nopietnu lasījuši par Krieviju. Krievu un Krievijas zākāšana eiropiešiem ir sava veida paranoja, alerģija, psihopatoloģija. Eiropā kolektīvās difamācijas jomā krieviem un Krievijai nav konkurentu.

Krievu un Krievijas difamācijas „process” aizsākās pirms vairākiem gadsimtiem un intensīvi turpinās arī šodien. Krievu un Krievijas zākāšana, teiksim, Latvijas lielākajos medijos notiek katru dienu no agra rīta līdz vēlam vakaram. Tie, kuri ar baudu izlaiza mūsu galvaspilsētas eiropieško mediju izvemto ķīseli, var šo konstatāciju svēti apzvērēt.

Skaidrs, ka paranoja, alerģija, psihopatoloģija attiecās uz medicīnu, sniedzot profesionāli izsmieļošu un objektīvu atbildi par eiropiešu slimīgo hobiju – krievu un Krievijas difamāciju. Taču eiropieši nav vienīgie difamācijas cienītāji, un krieviem, Krievijai nav konkurentu tikai Eiropā. Pasaules mērogā ir citas tautas un citas valstis, kuras ar difamāciju saskaras vēl vairāk nekā krievi un Krievija.

Difamācija faktiski ir planētas visu iedzīvotāju instinktīvs hobijs. Par to spoži vizuālo planētas iedzīvotāju attieksme pret ebrejiem un amerikāņiem. Uz planētas būs grūti atrast teritoriju, kuras iedzīvotāji ar dziļu un vēsturiski konstantu mīlestību izturētos pret ebrejiem un amerikāņiem. Arī Latvija nav tāda teritorija. Labi ir zināms, ka pat Izraēlā ir etniskie kolektīvi, kuri naidīgi izturās pret ebrejiem.

Turklāt attieksmē pret ebrejiem un amerikāņiem eksistē speciāla terminoloģija, kāda nav sastopama attieksmē pret krieviem un Krieviju. No 1879.gada eksistē termins „antisemitisms”. Ar šo terminu apzīmē pret ebrejiem vērsto etnisko un reliģisko naidu. Termins „antisemitisms” raksturo negatīvo attieksmi rasu teorijas un teoloģijas kontekstā. Taču var raksturot arī ļaunu masu negatīvo attieksmi sadzīvē, ar nepatiku izturēties pret ebreju klātbūtni uz ielas, izjūtot skaudību par ebreju apdāvinātību un izjūtot naidu pret ebreju praktizētajiem tirdzniecības un augļošanas paņēmieniem.

Tā, piemēram, Aleksandrs Solžeņicins (viņš sarakstīja divos biezos sējumos fundamentālu pētījumu par ebreju dzīvi Krievijā) secināja, ka krieviem ļoti nepatika ebreju pieeja alkohola tirdzniecībā. Ebreju bodnieki atļāva par grādīgo dzērienu maksāt vēlāk, bet tikai ar lieliem procentiem. Lai nebūtu jāmaksā par izdzērto „šnabi”, krievi rīkoja ebreju veikalu grautiņus. Tas,

protams, skan ne visai nopietni. Taču tas bija psiholoģiski ļoti tuvu reālajai atmosfērai krievu saskarsmē ar ebrejiem cariskajā Krievijā.

Antisemitisma avotu pētniecība jau ilgu laiku ir atsevišķa zinātniskā tēma. Taču zinātnieki un tajā skaitā ebreju zinātnieki pie kaut kāda viena kopsaucēja nav nonākuši. Antisemitisma avoti nav noskaidroti tādā mērā, lai mums par tiem būtu stingra pārskatāmība. Antisemitisma avoti var būt visdažādākie, ņemot vērā atšķirīgos vēsturiskos apstākļus un lokālās kultūras īpatnības, kā arī neebreju tautu mentalitātes iezīmes.

No 1948.gada eksistē termins „antiamerikānisms”. To pirmo reizi lietoja Francijā. Tagad to lieto visā pasaulē. Ja ebreju difamācijas avoti var būt visdažādākie, tad amerikāņu difamācijas avoti visbiežāk ir tikai daži. Galvenokārt planētas iedzīvotājiem nepatīk amerikāņu garīgā kultūra un valsts ārpolitika, tiecoties uzkuņdzēties pasaules tautām.

Arī antiamerikānisma avotu pētniecība ir atsevišķa zinātniskā tēma. Saprotams, tā nevar būt tik sena tēma kā antisemitisms, par kuru intelektuāļi interesējās jau 2000 gadus. Amerikāņi vispārējo naidu iemantoja vēsturiski nesen - pēc II Pasaules kara, kad viņu politiķu izredzētības mānija sasniedza kulmināciju un varas kārtībā apsēstie valsts līderi sāka tiranizēt visu planētu.

Par antiamerikānismu ir sarakstītas daudzas grāmatas. Antiamerikānismu pēta galvenokārt paši amerikāņi. Tā, piemēram, visjaunākajās grāmatās par to, kāpēc ļaudis neieredz ASV, ir secināts nepatīkams stāvoklis. Amerikāņu agresīvā ārpolitika ir panākusi to, ka jebkuru ASV politisko lēmumu pasaules sabiedrība momentā kritizē un noliedz. Pasaules sabiedrība pilnīgi nemaz vairs neuzticās ASV ārpolitikai. Jaunākajās publikācijās ir analizēta pasaules iedzīvotāju neuzticība amerikāņu politiskajai darbībai „arābu pavasarā” nemieros. Aizvadīto mēnešu publikācijās dominē neuzticība ASV politikai Irakā, Sīrijā, Ukrainā. Pasaules domājošo sabiedrību šokē ASV politikas skaudrā pretruna starp deklarētajiem principiem un reālo politisko darbību.

Par Krievijas un krievu difamācijas sākumu un ieganstu Eiropā ir samērā vienprātīgs viedoklis. Tiek ņemti vērā divi konstruktīvi nosacījumi.

Krieviju un krievus varēja sākt zāķāt tikai pēc tam, kad radās Krievijas valsts un krievu tauta asociējās kā stabils etniskais kontingents. Eiropiešu masu priekšstatos Krievijas valsts sākums un reizē arī krievu tautas sākums asociējās ar Pētera I valdīšanu. Tātad 18.gadsimta pirmajiem gadiem. Tas, pirmkārt.

Otrkārt, eiropieši Krieviju un krievus varēja sākt zāķāt tikai pēc tam, kad radās konkrēts psiholoģiskais iegansts. Tāds iegansts lielā mērā bija Krievijas milzīgā teritorija. Eiropiešu masu apziņā priekšstats par Krievijas milzīgo teritoriju arī radās 18.gadsimta sākumā. Tomēr galvenais psiholoģiskais iegansts bija tas, ka 1721.gadā Krievija sevi pasludināja par impēriju. Uz eiropiešu masu apziņu jaunā informācija atstāja milzīgu iespaidu.

Eiropiešus vienmēr biedēja Krievijas grandiozie ģeogrāfiskie izmēri. Arī PSRS laikā un arī tagad, kad KF vairs neietilpst plaša teritorija. Aizvadītajos gadsimtos daudzi eiropieši žēlojās, ka Krievija ir pasaules lielākā valsts. Tā ir taisnība. Vienīgi ar piebildi, ka angļu impērija kādreiz bija teritoriāli lielāka nekā krievu impērija, jo angļiem piederēja daudzas kolonijas.

Bet to nebūt visi eiropieši zināja vai gribēja zināt. Tas bija tāpat kā šodien, kad ne visi eiropieši zina vai grib zināt, ka Krīma pieder Krievijai jau no 1783.gada. To 1791.gadā atzina Osmaņu impērija, kura pirms tam praktiski valdīja Krīmas pussalā. Pēc turkiem Krīmu kā Krievijas teritoriju atzina Anglija, Francija, Austrija, Prūsija un citas Eiropas ietekmīgas valstis. Acīmredzot, eiropiešus neuzjautrina amizantā Krīmas uzdāvināšana Ukrainas PSR, ko dzērumā un neierobežotās varas dullumā (saskaņā ar tautas folklorā izplatīto un kompetentu cilvēku neapšaubīto sižetu) 1954.gadā izdarīja PSRS vadonis Ņikita Hruščovs.

Taču viena lieta ir ļaužu masu neinformētība un no tās atvasinātā difamācija, bet pavisam cita lieta ir valsts politisko līderu neinformētība un no tās atvasinātā difamācijas izmantošana ideoloģijā. Jau sen ir noskaidrotas patiesības un melu pieļaujamās proporcijas ideoloģijā. Gudri ideologi zina, ka tautu nedrīkst barot ar meliem. Šodienas amerikāņu ideologi šo noteikumu ignorē vai nezina. Tāpēc pasaules globālo procesu analītikā tagad bieži ir lasāmi ļoti kritiski secinājumi par amerikāņu (Rietumu) politiķu bālo erudīciju un veselā saprāta klibošanu.

Politiku nesaprātīgā darbība neapšaubāmi padziļina Rietumu civilizācijas katastrofu, sējot naidu starp tautām un politiku pārvēršot par iracionāli histērisku un amorālu farsu. Sabiedrība vairs nevar uzticēties politikai un tās atbilstībai saviem uzdevumiem. Tātad nevar uzticēties sabiedrības sociāli politiskā menedžmenta galvenajam instrumentam. Tas nenoliedzami strauji drupina sabiedrības dzīves pamatus. Regulāri redzot politikas degradāciju, cilvēkiem nolaižās rokas un arī viņi masveidā sāk izlaisties un nodoties bezatbildīgam ikdienas farsam.

Tā, piemēram, pašlaik tiek apšaubītas amerikāņu politisko līderu un atbildīgo valsts darbinieku zināšanas par Ukrainas un Krimas vēsturi, kā arī B.Obamas un viņa līdzgaitnieku profesionālās spējas starptautiskajā politikā. Baltā nama politiskā rīcība no veselā saprāta viedokļa tiek skaudīgi salīdzināta ar intelektuāli izcilās un loģiski saprātīgās t.s. Kisindžera paaudzes politiku rīcību. Šo paaudzi pārstāv tādi gudri izlūki, analītiķi, starptautiskās politikas lielmeistari kā Bušs seniors, Diks Čeinijs, Donalds Ramsfelds un, protams, pats Henrijs Kisindžers. Viņi nekad nepieļautu nesaprātīgu ideoloģisko akciju, balstoties uz vēsturiski tik neadekvātu materiālu, kādu pieļauj B.Obamas administrācija Ukrainas sakarā.

Ne velti, cenšoties noskaidrot atbildi uz jautājumu, kāpēc ļaudis neieredz ASV, daudzkārt tiek norādīts par amerikāņu ideoloģiskās mašīnas milzīgajiem meliem. Arī visplašākajās ļaužu masās agri vai vēl atklājās patiesība. Interneta laikmetā patiesība var atklāties momentā.

Ne reti patiesību ar jaunu nesaprātīgu soli atklāj paši amerikāņu darbinieki. Tā, piemēram, nesen lieku reizi viņi atklāja patiesību par savu izslavēto demokrātiskumu un vēl vairāk izslavēto vārda brīvību. Š.g. maijā no amata atbrīvoja laikraksta „*The New York Times*” galveno redaktori Dž. Abramsoni (*Jill Ellen Abramson*).

Atbrīvošanas iemesls sabiedrībai atklāti netika paziņots, taču tas nevienam šaubas neradīja. 3.maijā tika publicēta laikraksta korespondenta reportāža no Slavjanskas. Tajā tika pastāstīta patiesība par notikumiem Ukrainā. Publikāciju tūlīt kategoriski nosodīja amerikāņu ārlietu resors – Valsts departaments. Ar to pietika, lai laikraksta īpašnieki atbrīvotu no amata Abramsones kundzi, kura bija pirmā sieviete minētajā augstajā amatā laikraksta pastāvēšanas vēsturē (dib. 1851.g.). Starp citu, viņas nomainīšana ar *Dean Baquet* arī ir savdabīgs rekords. Pasaules vienu no visslavenākajiem laikrakstiem pirmo reizi (tāpat kā amerikāņu valsti) vadīs nēģeris.

Krievijas difamācijas klasisks elements ir pārmetums antidemokrātiskumā. Pret Krieviju nekad neviens nav izturējies kā pret demokrātisku valsti. Tā tas bija pat nepārspējamā demokrāta Jeļcina kunga valdīšanas periodā, kad „Čikāgas zēni” un citi amerikāņu neoliberālisma konsultanti Krievijā saimniekoja kā savās kabatās un tāpēc Baltajam namam nebija iemesls žēloties par demokrātijas trūkumu Krievijā.

Krievi rīkojās godīgi. Viņi necenšās pasaules sabiedrībai pierādīt pretējo. Krievi objektīvi atzīst autoritāro valdīšanas kārtību caru un ģenerālsekretāru laikos. Taču daudziem nepietiek ar godīgo atzīšanos unikālajā grēkā. Krievijai autoritārismu joprojām pārmet. Modē ir V.Putinu publiski salīdzināt ar politisko režīmu melno simbolu Hitleru. To tagad ir izdarījuši arī mūsu brāļi kaimiņu valstī. Cerams, ka pie mums šī āprātīgi riebīgā mode ies secen. Vismaz valdošās kliķes aprindās, jo, piemēram, par komentāriem Internetā neviens nevar kaut ko normālu prognozēt.

Saprotams, pret tumsoņu praktizēto difamāciju ir naivi vērsties. To vajag nosodīt, taču principā ātri nekas nemainīsies. Masu obskurantiskās daļas apziņā V.Putina salīdzinājums ar Hitleru ir kļuvis tīkams stereotips. To iezombē amerikāņu ideoloģija. Turklāt tas ir saistīts ar demokrātijas teorētisko izpratni. Masu cilvēki (un tādi ir daudzi mūsdienu politiķi) var nesaprast, ka demokrātija nav politiskās iekārtas forma, bet ir politiskās esamības process.

Par demokrātiju pašlaik ir ļoti pretrunīga un mitoloģiska izpratne. Aizvadītajos dažos gadu desmitos demokrātiju pārspīlēti popularizēja. Krievu pazīstamais politiķis V.Žirinovskis ir autors vulgāri sātīgam aforismam: „Diktatūra ir aizcietējums, bet demokrātija ir caureja”.

Šajā vulgāri sātīgajā aforismā faktiski ir ietverta ļoti dziļa doma. Krievijai tradicionāli pārmet demokrātijas trūkumu. Taču mūsdienu pasaules hegemonam ASV nedemokrātiskums piemīt nesalīdzināmi vairāk nekā cariskajai Krievijai, PSRS, Krievijas Federācijai.

Nepieciešams ir saprast šādu politoloģisko nosacījumu. Ja ASV būtu demokrātiskuma paraugzeme, tad ASV nekad nebūtu sasniegusi to varenību, ko tā ir sasniegusi pašlaik; proti, ASV nebūtu pasaules valdniece – hegmons. Pasaules vēsture skaidri un nepārprotami liecina, ka ar „caureju” nevar kļūt varena valsts, ar „caureju” nevar izveidot impēriju un nevar saglabāt impēriju. Ar „caureju” pat nevarēja normāli eksistēt tāda valstiskā pundurzvaigzne kā pirmskara LR, un bija vajadzīgs 1934.gada „aizcietējums”, lai tauta sāktu cienīt savu valsti.

Pasaules vēsture skaidri un nepārprotami liecina, ka ir vajadzīgs „aizcietējums” („stingra roka”), lai sasniegtu to līmeni, ko mūsdienās ir sasniegušas Amerikas Savienotās Valstis, bet cilvēces pagātnē sasniedza Romas impērija, Austrijas impērija, Austroungārijas impērija, Osmaņu impērija, Vācijas impērija un vēl nesen *British Empire*. Slavenā laikraksta galvenā redaktora maiņa š.g. maijā ir tikai viena niecīga epizode, raksturojot to „aizcietējumu”, kāds īstenībā reāli valda ASV un vienmēr valdīja tās ceļā uz vienpolārās pasaules valdnieka godu. Amerikāņus var slavēt par to, ka savu „aizcietējumu” viņi lieliski prot visai cilvēcei pasniegt kā „caureju”.

Un vēl kas. Noteikti vēlams katram rūpīgi padomāt, kāpēc amerikāņu politiķi tik cītīgi sludina demokrātijas nepieciešamību. Atbilde ir vienkārša. Viņi stimulē „caurejas” rašanos un „caurejas” smirdīgos plūdus citās zemēs, lai visur valdītu idejiskais un organizatoriskais haoss („viedokļu plurālisms”), nebūtu stabila politika, nebūtu stabila valdība, nebūtu stabils parlaments, nebūtu stabila politiskās partijas, nebūtu konsolidēta pilsoniskā sabiedrība, konceptuāli vienotas sabiedriskās organizācijas, saimnieciskā darbība neprogresētu, nevienā jautājumā neeksistētu nacionālā vienotība un tādējādi lielākās valstis (tajā skaitā Krievija) nevarētu konkurēt ar ASV. Par demokrātijas slavēšanu var teikt arī tā: kamēr nedomājošā un pusdomājošā cilvēces daļa kāri ošņās „caureju”, tikmēr pasaulē valdīs amerikāņi.

Neapšaubāmi, arī krievi interesējās par viņu zākāšanas avotiem. Par šo tēmu plašu un dziļu analīzi 19.gadsimtā veica Nikolajs Daņilevskis (1822-1885) grāmatā „Krievija un Eiropa”. Tās teksts vispirms 1869.gadā tika publicēts žurnālā, bet grāmatā pirmo reizi iznāca 1871.gadā.

Darbs iemantoja krievu inteliģences augstu ievērību. 19.gadsimtā grāmata atkārtoti iznāca 1885. un 1887.gadā. Acīmredzot krievu izglītotā sabiedrība ņēma vērā Fjodora Dostojevskas rekomendāciju. Viņš rakstīja, ka „Krievijai un Eiropai” ir jābūt katra krieva rokasgrāmatai.

Grāmatas lielākā vērtība ir autora oriģinālais konceptuālais ieguldījums civilizācijas teorijā. Taču būtiskas un dziļas atziņas autors izsaka arī par krievu tautu, krievu civilizāciju un Krievijas vietu Eiropā. N.Daņilevskas pētījums nav zaudējis aktualitāti arī mūsdienās, jo krievu zinātne nevar lepoties ar fundamentāliem darbiem par Krievijas un Eiropas attiecībām. Faktiski šajā ziņā N.Daņilevskas grāmata joprojām ir vispamatīgākais devums.

Grāmatas otrā nodaļa ir veltīta atbildei uz jautājumu „Kāpēc Eiropa ir naidīga pret Krieviju?”. Nodaļu ievada epigrāfs „Мы слышим клеветы, мы знаем оскорбления/Тысячеглавой лжи газет,/Измены, зависти и страха порождения./Друзей у нашей Руси нет!”. Šo dzejas rindu autors ir pats N.Daņilevskis. Epigrāfu šodien citē daudzi zinātnieki, publicisti, blogeri. Tās ir vispopulārākās dzejas rindas sakarā ar krievu un Krievijas difamāciju.

N.Daņilevskas ieskatā naidīgumam pret Krieviju ir divi galvenie iemesli. Krieviju eiropieši uzskata par nemitīgu agresoru, kas nepārtraukti kādu iekaro un savai impērijai pievieno svešas zemes. Tas ir pirmais iemesls.

Otrais iemesls ir eiropiešu atziņa, ka Krievija ir drūms spēks, kas naidīgi izturās pret progresu un brīvību. N.Daņilevskis tāpat domā, ka Krievija eiropiešus psiholoģiski nospiež ar savu masu – grandiozo teritoriju.

N.Daņilevskis ļoti skrupulozi raksturo konkrētus militāros, diplomātiskos, politiskos notikumus, lai argumentēti atspēkotu eiropiešu naidīguma iemeslus. Tā, piemēram, viņš atgādina, ka Krievija 18. un 19. gadsimtā vairākkārt karoja eiropiešu interesēs. Krievija sakāva Napoleona armiju un pasargāja Eiropu no Napoleona kundzības. Krievija savā laikā pasargāja Austrijas impēriju, kas bija tolaik varenākā valsts Eiropā.

Autors uzsver, ka līdz franču revolūcijai Eiropas visās valstīs politiskā iekārta bija vienāda. Katrinas II laikā Krievija bija politiski progresīvākā valsts Eiropā. Turklāt tas bija eiropiešu, bet nevis krievu viedoklis.

Nikolajs Daņilevskis norāda par informācijas trūkumu. Eiropieši neko nezina par Krieviju. Tas tāpēc, ka Krievija neko nedara informācijas izplatīšanā par savu valsti, tās vēsturi, nāciju, kultūru. Tāpēc eiropieši zina to, ko vēlas zināt. Tāpēc eiropieši veido stereotipus un to gūstā dzīvo ilgus gadsimtus.

N.Daņilevskis centās noskaidrot krievu un Krievijas difamācijas aizsākumu. Viņš uzskata, ka Eiropā informācijas karš pret Krieviju sākās Pētera I laikā. Eiropiešus nobiedēja Krievijas varenības straujais pieaugums. Krievija ātri kļuva par Eiropas politiskā un ģeopolitiskā spēka ļoti ietekmīgu polu. Tas nevienam nepatika. Visvairāk Anglijai, Francijai, Prūsijai, kuru ideologi veicināja Krievijas apsaukšanu par asiņainu un šausmīgu zemi.

Tā, piemēram, angļu mākslinieki zīmēja un publicēja Aleksandra Suvorova karikatūras. Tajās ģeniālais karavadonis ir attēlots kā nežēlīgs slepkava. Karikatūrā viņš tur rokās milzīgas dakšas, uz kurām uzdurti franču zaldāti, kurus Suvorovs aprij. Citā karikatūrā Suvorovs uz paplātes pasniedz carienei poļu bērnu un sieviešu galvas.

Jau no paša sākuma krievu un Krievijas zākāšanā populārs vizuālais tēls ir „krievu lācis”. Šīs esejas ilustrācijā Krievija ir astoņkājis (*Octopus Vulgaris*), kas gatavs nožņaugt Eiropu. Tas nekas, ka Krievijas ūdeņos astoņkāji nedzīvo. Eiropā astoņkāju dzīvošanas ziemeļu robeža ir pie Britu salām. Astoņkāja tēls drīzāk piestāv britu impērijas difamācijai.

Grāmatas „Krievija un Eiropa” autors skaidro, ka eiropiešu apziņā krievu zvēriskuma simbols ir Ivans Bargaiss. Tas ir sākums, ka viņš savas valdīšanas laikā nāves sodu izpildīja 4200 cilvēkiem, bet Francijas karalis Kārlis IX vienā naktī uz 1572.gada 24.augustu apkāva 30 000 hugenotus un 200 000 hugenotus piespieda emigrēt. Kārli IX eiropieši neuzskata par eiropeskā zvēriskuma simbolu, jo viņš nav krievs.

Difamācijā tāpat kā jebkurā citā psiholoģiski nelīdzsvarotā rīcībā ir tumsonības un neprāta glumja piedeva, kā arī kazuāli momenti – nejauši momenti, kuri nevar būt pamats vispārinājumiem.

Piemēram, Rietumu socioloģiskie pētījumi parasti liecina par krievu mentalitātes līdzību ziemeļeiropiešu mentalitātei. Taču visjaunākajos pētījumos parādās jocīgi novērojumi. Vladimira Putina valdīšanas laikā krievu mentalitāte esot izmainījusies un vairs nelīdzinās ziemeļeiropiešu mentalitātei. Vladimira Putina valdīšanas laikā krievi esot kļuvuši arhaiskāki un lielāki tradicionālisma apjūsmotāji. Tādējādi krievi ir zaudējuši rietumnieciski modernistisko aur, un pie tā ir vainīgs V.Putina autoritārais režīms.

Sociologu konjunktūristu jocīgajiem novērojumiem daudzi var noticēt. Ne visi zina, ka tautas mentalitāte ir viens no konservatīvākajiem garīgajiem kompleksiem. Ne visi zina, ka tautas mentalitāte nemainās dažos gados un principā mentalitātes dinamika nav atkarīga no valdnieku maiņas. Sociologu konjunktūristu jocīgais novērojums ir klaja muļķība.

Teiksim, LR vēsturē vienmēr ir sastopama tendence nemītīgi mainīt valdību. Šī tendence noteikti ir vienota ar latviešu mentalitāti. Bet tas nenozīmē, ka reizē ar valdības maiņu tūlīt mainās arī latviešu mentalitāte. Ja tas būtu tik viegli izdarāms, tad kāda kārtējā valdība varētu beidzot izskaust minēto kaislību, kas noteikti ir latviešu t.s. sociāli politiskās mentalitātes kardināla iezīme. Taču tas nenotiek. Latviešu mentalitāte nemainās reizē ar valdības maiņu. Latvieši nav izņēmums. Tas pats attiecās arī uz citām tautām. Arī krievu tautas mentalitāte nemainās reizē ar valsts prezidenta maiņu.

Tautas garīgo vērtību nosaka tās paškritiskums. Krievi uzmanīgi ieklausās viņiem adresētajos pārmētos. Viņi neiespītējās un aprobežoti nenoliedz izteikto kritiku. Viņi atzīst, ka tā daudzējādā ziņā ir pamatota.

Tomēr visinteresantākais ir, lūk, kas. Patiesībā krievu lielākie „difamātori” ir paši krievi. Viņu difamācijas formāts ir nesaudzīga paškritika. Tā tas jau no seniem laikiem. Piemēram, no P.Čadajeva (1794-1856) nesaudzīgās krievu kritikas, slavenās „rietumnieku” publicistikas

19.gadsimta otrajā pusē, Ļeva Tolstoja dzēlīgajiem rakstiem par pareizticības trūkumiem, par ko viņu izslēdza no Baznīcas.

Arī šodien krievi nevar sūdzēties par paškritikas trūkumu. Ļoti svarīgi ir tas, ka krievu tautas nacionālā atmoda un patriotisma atdzimšana pašlaik iet roku rokā ar savas dzīves nesaudzīgu un objektīvu paškritiku. Tā tas, piemēram, Sergeja Kurginjana vadītajā kustībā „*Суть времени*”, Dinamiskā konservatīvisma institūtā „*Изборский клуб*”, centrā „*Новый век*”.